

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Prioritná os:	Prioritná os 2 – Ďalšie vzdelávanie ako nástroj rozvoja LŽ Prioritná os 4 – Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť BSK
Opatrenie:	2.1 Podpora ďalšieho vzdelávania 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja terciárneho a ďalšieho vzdelávania
Prijímateľ:	Metodicko-pedagogické centrum
Názov projektu:	Profesijný a kariérový rast pedagogických zamestnancov
Kód ITMS projektu:	26140230002, 26120130002
Aktivita:	2.2 Tvorba a akreditácia programov kontinuálneho vzdelávania PZ a OZ

Program kontinuálneho vzdelávania

Základy komunikácie s deťmi a žiakmi s poruchami sluchu

PaedDr. Darina Výbohová, PhD.

Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu: Základy komunikácie s deťmi a žiakmi s poruchami sluchu

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Vzdelávací program vychádza z požiadavky všeobecne právneho predpisu (zákon č. 317/2009 o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch v znení zákona č. 390/2011 Z. z. – o nadobudnutí a udržaní si profesijných kompetencií potrebných na štandardný výkon pedagogickej činnosti alebo odbornej činnosti. Reflektuje tiež skutočnosť, „že v školách a školských zariadeniach je potrebné dôsledne uplatňovať **zákaz všetkých foriem diskriminácie...**“ (Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2013/2014 kapitola 1.6.4, bod 5) a práca učiteľov by mala byť zameraná na elimináciu problémov, ktoré komplikujú proces zaraďovania detí do bežných tried a následný výchovno-vzdelávací proces.

Základné školy a predškolské zariadenia pre deti a žiakov so sluchovým postihnutím sú rozmiestnené vo všetkých regiónoch Slovenska. Väčšinou ide o spádové školy internátneho typu. Pedagogickí pracovníci na základných školách a v predškolských zariadeniach pre žiakov s poruchami sluchu nemajú dostatok priestoru na vzdelávanie sa v oblasti nadobúdania základných zručností v komunikácii s dieťaťom alebo žiakom s poruchami sluchu, pričom integračné trendy na Slovensku umožňujú vzdelávanie detí a žiakov so sluchovým postihnutím v bežných základných školách a predškolských zariadeniach. Pedagogickí pracovníci v nich by mali byť pripravení na zvládanie komunikácie so žiakom so sluchovým postihnutím v jemu prirodzenej – posunkovej – forme.

Aktualizačné kontinuálne vzdelávanie je preto zamerané na problematiku prekonávania komunikačných bariér vo výchove a vzdelávaní žiakov s poruchou sluchu v predškolských zariadeniach a na základných školách. Oboznamuje pedagogických pracovníkov s charakteristikami hovorenej reči osôb so sluchovým postihnutím, so základnými charakteristikami jednotlivých manuálnych komunikačných foriem a ich uplatnením vo výchovno-vzdelávacom procese. Dôraz sa kladie najmä na základné praktické zručnosti a metódy komunikácie potrebné vo vzdelávaní žiakov so sluchovým postihnutím (prstová abeceda, základy posunkovanej slovenčiny), na nadobudnutie základnej slovnej zásoby nevyhnutnej na komunikáciu s deťmi a žiakmi so sluchovým postihnutím.

Druh kontinuálneho vzdelávania: Aktualizačné

Forma kontinuálneho vzdelávania: Prezenčná - 40 hodín.

Ciele vzdelávacieho programu:

Hlavný cieľ:

Aktualizácia a rozvíjanie príslušných profesijných kompetencií pedagogických zamestnancov pracujúcich s deťmi a žiakmi so sluchovým postihnutím, rozvíjanie ich odborných a pedagogických vedomostí a zručností k prekonávaniu komunikačných bariér vo výchove a vzdelávaní žiakov s poruchou sluchu v predškolských zariadeniach a na základných školách.

Špecifické ciele:

- prehĺbiť znalosti o základné charakteristiky komunikácie so sluchovo postihnutým jedincom a vplyvov poruchy sluchu na komunikáciu,
- rozvíjať schopnosť a zručnosť poznať hovorenú reč sluchovo postihnutých osôb,
- prehĺbiť znalosti o spôsoboch manuálnej komunikácie sluchovo postihnutých - základné rozlíšenie (PA - prstová abeceda, PAZ - pomocné artikulačné znaky, PJ - posunkový jazyk),

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

- rozšíriť kompetencie o poznanie druhov a charakteristiky posunkovej komunikácie,
- prehĺbiť vedomosti o princíp totálnej komunikácie, Bi-Bi (*bilingválny a bikultúrny*) prístup a charakteristike odzerania,
- rozšíriť kompetencie o schopnosť prakticky používať základy posunkovej komunikácie - prstovú abecedu a posunkovanú slovenčinu.

Obsah vzdelávacieho programu:

Téma 1: Komunikácia osôb so sluchovým postihnutím	Časový rozsah	
	prezenčne	dištančne
- Komunikácia vo všeobecnosti - základné prvky komunikačného aktu, druhy komunikácie, spôsoby komunikácie	1	
- Komunikačný systém sluchovo postihnutých - primárne a sekundárne komunikačné formy sluchovo postihnutých; pomocné technické komunikačné prostriedky sluchovo postihnutých	1	
- Primárne komunikačné formy - hovorený jazyk, hovorená reč nedoslýchavých, hovorená reč nepočujúcich	1	
- Prstová abeceda, pozdravy, predstavenie sa, zoznamovanie – praktický nácvik	1	
Téma 2: Neverbálna komunikácia u osôb so sluchovým postihnutím		
- Neverbálna komunikácia a jej špecifiká u sluchovo postihnutých	1	
- Roviny posunkového jazyka: manuálno-konštrukčná, gramatická, lexikálna, štylistická, pragmatická	1	
- Odzeranie - charakteristika, vonkajšie a vnútorné podmienky, klasifikácia	1	
- Otázky, predložky a spojky, číslovky, čas – praktický nácvik	1	
Téma 3: Vety, vetné spojenia, slovná zásoba		
- Rodina – praktický nácvik	2	
- Oblečenie, farby – praktický nácvik	1	
- Jedlo, pitie, ovocie, zelenina – praktický nácvik	1	
- Činnosti (slovesá) – praktický nácvik	2	
- Škola, vyučovanie, výchova – praktický nácvik	1	
- Zvieratá – praktický nácvik	1	
Téma 4: Princíp totálnej komunikácie		
- Princíp totálnej komunikácie, Bi-Bi prístup	1	
- Pomocné technické komunikačné prostriedky (akusticko-technické a vizuálno-technické)	1	
- Bývanie – praktický nácvik	2	
- Mesto, ulica – praktický nácvik	1	
- Doprava, cestovanie – praktický nácvik	2	
Téma 5: Komunita a kultúra nepočujúcich		

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

- Komunita a kultúra nepočujúcich	1	
- Zamestnanie a práca – praktický nácvik	1	
- Voľný čas, záľuby – praktický nácvik	2	
- Šport – praktický nácvik	1	
- Ľudské telo – praktický nácvik	2	
- Zdravie a choroba – praktický nácvik	1	
Téma 6: Tvorba viet, vetných spojení, tvorba otázok, vlastná komunikácia		
- Aké je to? - popis ľudí, zvierat a vecí – praktický nácvik	1	
- Ročné obdobia – praktický nácvik	1	
- Dovolenka, prázdniny – praktický nácvik	1	
- Obchod a služby – praktický nácvik	1	
- Rozprávanie príbehu na určenú (vyžrebovanú) tému – praktický výstup	5	
Spolu	40 hod	0 hod

Profil absolventa:

Absolvent vzdelávacieho programu získa základné praktické zručnosti a bude vedieť využívať metódy komunikácie potrebné pri vzdelávaní žiakov so sluchovým postihnutím (prstová abeceda, základy posunkovanej slovenčiny), získa kompetencie projektovať prípravy na výchovno-vzdelávaciu činnosť pre žiakov so sluchovým postihnutím. Bude vedieť využívať nadobudnutú slovnú zásobu posunkovanej slovenčiny a totálnu komunikáciu.

Rozsah vzdelávacieho programu: 40 hodín prezenčne

Trvanie: najviac 10 mesiacov

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov alebo odborných zamestnancov; kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

učiteľ,
vychovávateľ,
pedagogický asistent

Podkategórie:

učiteľ pre predprimárne vzdelávanie (učiteľ pre materské školy),
učiteľ pre primárne vzdelávanie (učiteľ prvého stupňa základnej školy),
učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie (učiteľ druhého stupňa základnej školy),
asistent učiteľa,
asistent vychovávateľa.

Kariérový stupeň: samostatný pedagogický zamestnanec,
pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet: -

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategórie pedagogických zamestnancov v uvedených podkategóriách, ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady na prácu so sluchovo postihnutými žiakmi a spĺňajú kvalifikačné predpoklady v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z.z. v znení neskorších predpisov, a ktorí majú absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania:

Písomná prihláška na kontinuálne vzdelávanie podpísaná uchádzačom.

Spôsob preukázania príslušnosti k cieľovej skupine:

Riaditeľ školy alebo školského zariadenia na prihláške potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie, alebo kariérového stupňa. Riaditeľovi školy alebo školského zariadenia potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ.

Ak riaditeľ školy/školského zariadenia nepotvrdí zaradenie do kategórie, podkategórie, alebo kariérového stupňa, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania:

Aktualizačné vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred trojčlennou skúšobnou komisiou vymenovanou poskytovateľom vzdelávania.

Požiadavky na ukončovanie:

1. Absolvent vzdelávania musí mať 80-percentnú účasť na prezenčnej forme kontinuálneho vzdelávania.
2. Vypracovať a úspešne prezentovať záverečnú prezentáciu. Obsah prezentácie: príprava na vyučovanie alebo výchovnú činnosť upravená pre žiakov so sluchovým postihnutím vo vlastnom zariadení. Prezentácia bude vytvorená v programe MS PowerPoint v rozsahu 10 – 15 snímok.

Personálne zabezpečenie a garant (súhlas garanta):

Garant: PaedDr. Jana Verešová, PhD., učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie pre pedagogiku voľného času a špeciálnu pedagogiku, RP MPC Bratislava, Ševčenkova 11, Bratislava. Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori: tlmočník s certifikátom vydaným subjektom, ktorý má oprávnenie MŠ SR na vzdelávanie tlmočníkov posunkového jazyka, nepočujúci pedagogický zamestnanec strednej či základnej školy, učiteľ kontinuálneho vzdelávania ovládajúci posunkovanú slovenčinu, prípadne pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec strednej či základnej školy dobre ovládajúci posunkovanú slovenčinu a spĺňajúci kvalifikačné predpoklady na lektora. Lektori musia spĺňať podmienky Čl. 2 bodu 12 Smernice 18/2009-R.

Finančné, materiálne a technické zabezpečenie:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov a prostriedkov rozpočtu MPC. V prípade viacdňových vzdelávacích podujatiach bude ubytovanie a stravovanie hradené iba z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

ITMS kód Projektu: 26140230002

ITMS kód Projektu: 26120130002

Cestovné náklady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám.

Účastníkom vzdelávania bude poskytnutý študijný materiál so zoznamom odporúčanej literatúry (učebný zdroj).

Vzhľadom na špecifickosť programu je dostupnosť študijnej literatúry veľmi obmedzená, preto budú účastníkom vzdelávania bezplatne zapožičané učebné pomôcky (*výučbové DVD, videonahrávky a pod.*), výhodou je dostupnosť informačno-komunikačných prostriedkov potrebných na vzdelávanie.

Technické a informačné zabezpečenie:

Vzdelávanie sa bude realizovať v priestoroch regionálnych pracovísk Metodicko-pedagogického centra, v učebniach kontinuálneho vzdelávania zriadených na školách.

PC s dataprojektorom, premietacie plátno, tabuľa, PC aj pre účastníkov sú výhodou pre samostatné cvičenia.

Zoznam učebných zdrojov:

ŠMEHILOVÁ, A. st., ŠMEHILOVÁ, A. ml.: Základy posunkového jazyka nitrianskeho regiónu I. Nitra: Effeta, 2003. 86s. ISBN 80-968584-9-1

ŠMEHILOVÁ, A. st., ŠMEHILOVÁ, A. ml.: Základy posunkového jazyka nitrianskeho regiónu II. Nitra: Effeta, 2005. 132s. ISBN 80-969113-4-1

www.infosluch.sk/signs/index.php

KOŠÚTOVÁ, M.: *Sluchové postihnutie od A po Z. Všeobecný slovník pojmov súvisiacich s problematikou.* EFFETA, Nitra, 2007, s. 297. ISBN 978-80-89245-06-2 (*objasnenie pojmov*)

TARCSIOVÁ, D.: Komunikačný systém sluchovo postihnutých a spôsoby prekonávania ich komunikačnej bariéry. Sapiaientia: Bratislava, 2002, 222 s. ISBN 80-969112-7-9 (*časť odzveranie a časť posunkový jazyk a posunkovaná slovenčina*)

TARCSIOVÁ, D. - KOŠÚTOVÁ, M. - KOŠÚT, J.: Rukoväť tlmočníkov posunkovej reči III. Effeta: Bratislava, 2005, s. 125. ISBN 80-969113-9-2 (*len strany 87 -126*)

Časopis INFONEP, Slovenský GONG (*články zamerané na danú problematiku*)

Kvalita života sluchovo postihnutých – 2006

Posunková zásoba zo sociálno-právnej oblasti – 2005

Posunky (*pojmová zásoba pre opatrovatel'ky*) – 2004

Kultúra a náboženstvo (*posunková zásoba*) – 2006

GRAUSOVÁ, T.: Učím sa odzerať, lebo už nepočujem. Praha: Horizont, 1988. 119 s.

HEVIER, D. - MISTRÍK, J. - ŠTEFKOVÁ, M. - UBÁR, L.: Päť prstiek na ruke. Bratislava, Buvik 1994

TARCSIOVÁ, D. - HOVORKOVÁ, S.: Máme dieťa so sluchovým postihnutím, Bratislava 2002

DVD a VHS nosiče z oblasti odzverania:

Kolektív autorov: Odzveranie (*základné informácie, princípy, podmienky pre odzveranie*). Bratislava:

Ústredná rada nedoslýchavých SZSP, 2006.

Rozprávania príbehov – storytelling a poézia v (slovenskom) posunkovom jazyku (DVD, 2012)

Vojtechovský Roman: Slovník slovenského jazyka – slovenského posunkového jazyka pre oblasť rodina (DVD, 2012, II. prepracované vydanie)

www.nepocujuci.sk/literatura

Návrh počtu kreditov:

Spolu 11 kreditov

8 kreditov za rozsah vzdelávania, 3 kredity za spôsob ukončenie programu záverečnou prezentáciou pred 3-člennou skúšobnou komisiou.